

Telegraful Român

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile să se adreseze

Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Nr. 2173/917 Bis.

Circular

cătră toate oficiile protopresbiterale și parohiale din arhidieceza Transilvaniei.

Excelența Sa, Domnul ministru reg. ung. de culte și instrucțiune publică cu datul 30 Martie a. c. Nr. 36,422/1917, comunică un rescript al domnului ministru de interne d-to 2 Martie a. c. Nr. 113,932/916, în sensul căruia preoțimea diferitelor confesiuni are îndreptățirea de a privi în matriculele civile, și încât privește referințele credincioșilor lor, își pot face însemnări, — și aceasta se poate face în orele de oficiu fără de a se conturba prin aceea mersul regulat al afacerilor.

Despre aceasta oficiile protopresbiterale și parohiale sunt în calea aceasta încunoștințate spre știre și orientare.

Ora de a-m-a-re, din ședința consistorului arhidiecezan, ca senat bisericesc, ținută la 18 Aprilie 1917.

Vasilie Mangra m. p.,
arhiepiscop și mitropolit.

Dr. Octavian Costea m. p.,
secretar consistorial.

Adunarea generală a „Albinei”.

Frumoasa vorbire, cu care domnul Dr. Ioan Mihai a deschis adunarea generală din 12 Mai n. c. a institutului de credit și economii «Albina» din loc, ca prezident al consiliului de administrațiune al acestui institut de bani, a fost următoarea:

Onorată adunare generală!

Urmând normelor noastre statutare, după un an bogat în grele încercări și dureroase amintiri, v'am convocat în obicinuita adunare generală, pentru a vă supune spre delibere conturile încheiate și raportul general, privitor la anul expirat.

Tot odată voind să ne achităm de un obligământ special, luat asupra noastră în adunarea premească, vă prezentăm și vă cerem avizul îndrumător, cu privire la patru proiecte de reforme, de un ordin organizatoric și administrativ.

Nu este în intențiile mele, on. adunare, să pledez pe larg și dela acest loc: suficiența și bonitatea bilanțului, utilitatea și necesitatea proiectelor noastre de reforme, sau situația institutului peste tot.

Dar, pentru a vă da oareșicare orientare asupra punctelor de plecare și apreciere ale direcțiunii în aceste chestiuni primordiale, vă cer totuși îngăduința, să pot spune două-trei cuvinte referitoare.

*

La aprecierea bilanțului, vă rog să țineți seamă de situația economic-financiară în care se află în prezent institutele de credit din provincie peste tot, iar ale noastre din părțile ardeleni îndeosebi, fiind doar ușor de înțeles, că în împrejurări ca cele de față, atât de puțin prielnice pentru institutele, cari se mărginesc numai la afaceri de împrumut, și în prevalență de împrumuturi țărănești, nu poate fi vorba de

isprăvuri mari, sau de succese mai de seamă.

Astfel și noi, on. adunare, trebuie să fim buni bucuroși, putând păstra deocamdată necompromise rezultatele obținute în vremuri mai bune.

La locul al doilea vă rog să luați știre, că noi și în acest an greu, sau mai bine zis tocmai fiind vremurile grele, am ținut să facem la dubioasele institutului, — în sarcina fondului special de rezervă, pe care în decursul anului l'am fost dotat în mod extraordinar cu cor. 215,000 —, o amortizare radicală, în suma considerabilă de peste cor. 100,000, și să ne păstrăm o sumă disponibilă și pentru întâmpinarea unor greutăți, astăzi neprevăzute, dar cari în împrejurări, cum sunt cele prin cari trecem, prea ușor pot să obvină.

Evident că procedând astfel, profitul net al anului nu a putut da înainte.

Cu toate acestea îmi place a crede, că modul de purcedere, urmat din partea direcțiunii la compunerea bilanțului, va afla toată aprobarea lumii înțelegătoare.

Dacă e vorbă, domnilor acționari, de o justă apreciere a bilanțului, nu voesc și nu pot să retac, că cifra intereselor restante, de astă dată mult mai mare ca în trecut, fără îndoială e o scădere a bilanțului de față, în raport cu cele de mai înainte.

Socotesc însă, că această împrejurare, puțin îmbucurătoare, nici decum nu atinge bonitatea bilanțului, restanțele din chestiune fiind absolut reale și cum credem, numai trecătoare; reale, pentru că cifrarea lor s'a făcut cu toată scrupulositatea și precauțiunea datorită, — iar trecătoare, pentru că sunt cauzate prin cunoscutele evenimente extraordinare, cari timp de aproape 6 luni au conturbat funcționarea normală a centralei și a unora dintre filialele noastre. Drept aceea dorim și ne vom sili, ca această poziție succesiv să dispară iarăși din bilanțul institutului.

Față cu acest incontestabil neajuns al bilanțului de față, am însă bucuria să pot susținea, că acela în schimb are unele părți luminoase, cari constituiesc un mare și real progres în raport cu trecutul.

Astfel, într'alte, cifra totală a activelor ne arată în acest an un spor de cor. 11 milioane, fondurile de rezervă și cel de pensii ale institutului au crescut în anul trecut cu cor. 143,000 —; în acest an s'a putut constitui din efectele proprii ale institutului fondul de garanție a scrisurilor fonciare, în suma cerută de lege, adică cor. 3 milioane și în fine plasamentele institutului sunt astăzi de o mobilitate, ce nu lasă nimic de dorit. Atât, ce privește bilanțul!

Trecând la proiectele noastre de reforme, în partea lor formală este poate de interes a se ști, că nu sunt o improvizare oareșicare, ci s'au combinat și formulat, după lungi și serioase discuții, cu votul unanim al membrilor din direcțiune și din ancheta specială, cari au cooperat la elaborarea lor. Iar, încât pentru partea

lor meritorică, pot spune, că la baza tuturor proiectelor noastre a stat unul și acelaș gând, anume:

Să turnăm în toate organele noastre de conducere o viață mai normală și o răspundere mult mai pronunțată; să introducem la institut peste tot o gospodărie și administrație ireproșabilă, sever controlată; să îngrijim de condiții convenabile, pentru înaintarea funcționarilor institutului în funcții și salare; în fine să întocmim cadre largi și să prevedem organe de conducere și executivă suficiente, cari de o parte să răspundă la afacerile multe și diferite ale unui institut de proporțiile «Albinei», iar de altă parte să fie în spiritul vremilor și trebuințelor noi.

Noi, on. adunare, ne-am dat toată silința să ne degajăm, după cea mai bună știință și conștiință de angajamentul avut. Votul final și cumpănit în chestiune vă aparține însă d-voastre.

Fiind vorba de chestiuni, fără îndoială, adânc tăietoare în viața institutului, votul d-voastre, fie că admiteți proiectele noastre, fie că aflați a le delătura, în orice caz este și rămâne de o importanță excepțională, nu numai pentru «Albina», ci și pentru unele dintre institutele surori, dat fiind că statutele, regulamentele și uzanțele dela «Albina» au fost urmate în trecut și probabil vor fi urmate și în viitor de institutele noastre mai mici.

Astfel văzând și judecând votul d-voastre, domnilor acționari, din parte-mi doresc din toată inima, ca acela să fie dat în un ceas cu noroc spre binele institutului. Acestea mă socoteam dator să le spun în legătură cu reformele din chestiune!

*

Restează să mai fac o scurtă apreciere a situații dela institut peste tot.

În acest raport trebuie să amintesc la primul loc, că cunoscutele măsuri excepționale, luate din partea guvernului față de institut cu finea anului 1915, spre regretul nostru, încă nu sunt suspendate; am însă mângâierea să vă pot asigura, că acelea în tot timpul au fost executate cu tact obiectiv și real, și că astfel, până în prezent cel puțin nu au adus intereselor morale și materiale ale institutului nici o stricăre deosebită. Altcum private lucrurile după al meu fel de judecată, constat că în urma stagnării aproape totale a afacerilor de împrumut, situația generală a institutului pentru prezent de sigur nu e deplin mulțămitoare, — încât pentru viitor am speranța întemeiată, că lucrând în cadrele de până acum, conștient, cu cumpăt și insistent, iar la nevoie gândindu-ne să îmbrățișem și nouă ramuri de operație, deodată cu restabilirea stărilor normale în țară, institutul nostru își va putea relua cursul obicinuit al dezvoltării sale normale și progresive din trecut.

În această așteptare, vă salut cordial în numele direcțiunii, și deschid ședința.

Cancelarul german în Viena.

Domnul Bethmann-Hollweg, cancelarul Germaniei, a sosit Duminecă dimineața la Viena și după consultările avute cu domnul Czernin, ministrul de externe al monarhiei noastre, a fost primit în audiență din partea Majestății Sale, Impăratului și Regelui Carol, care l-a oprit la dejun. Cu trenul de noapte cancelarul a plecat la Berlin. După informațiile pe cari le aflăm în ziarele vieneze, călătoria aceasta la Viena a cancelarului german a stat în legătură cu declarațiile pe cari le-a făcut cancelarul Marți în parlamentul german asupra scopurilor de război ale puterilor centrale. A voit să aibă consimțimentul factorilor competenți din monarhia noastră la declarațiile de mare importanță pe cari le-a făcut. Se asigură de nou, că între Germania și factorii politici ai monarhiei austro-ungare domnește în chestia scopurilor de război cea mai perfectă înțelegere.

Declarațiile cancelarului german.

La interpelețiile cari i s'au adresat în parlament în chestia legării păcii, cu sau fără anexiuni și despăgubiri de război, cancelarul german a răspuns Marți, în 15 Maiu, fără a precisa însă scopurile de război ale Germaniei și fără a spune clar, că Germania vrea ori nu vrea anexiuni și despăgubiri. Social-democrații din parlamentul german au fost foarte nemulțumiți cu răspunsul și au rostit vorbiri vehemente la adresa cancelarului.

Duma nu vrea pace.

Pe când poporațiunea din Rusia, și mai ales muncitorimea și miliția, e pentru legarea păcii cu puterile centrale — cel puțin așa ne spun știrile sosite din Petrograd, — duma, corpul legiuitor al Rusiei, reprezentanța legală a poporului rusesc, și-a deschis sesiunea acum de curând sub impresia unor vorbiri foarte războinice. Presidentul dumei, domnul Rodzianko, a spus în vorbirea de deschidere a sesiunii, că Rusia a adus jertfe enorme pe altarul războiului, prin urmare nu poate să lege decât o pace, care corespunde acestor jertfe și poate să ducă la triumf idealele rusești, cari sunt: dreptatea și libertatea. Idealele germane sunt însă altele: stăpânirea lumii și subjugarea popoarelor. Contrastul sunt deci prea mari. Ele pot fi nivelate numai prin învingerea uneia dintre părți asupra celeilalte. Fericirea lumii se poate ajunge numai prin zdrobirea militarismului german. Dacă pacea se leagă sub alte condițiuni, ea nu e alta decât un armistițiu, mai lung ori mai scurt. Rusia trebuie deci să aducă jertfe mai departe, cu aliații împreună, până la învingerea desăvârșită, căci Rusia nu poate să-și tradeze pe aliații ei, cu cari a luptat trei ani de zile, umăr la umăr. În spirit războinic a vorbit și ministrul president, Lwow, iar deputatul opozițional Radicev, ca reprezentant al democrației, a spus, că nime nu așteaptă pacea cu atâta dor, ca democrația. Dar câtă vreme dușmanul calcă pământul Rusiei, e datorința fiecăruia, e datorința și a democrației, să lupte în contra dușmanului și să-l scoată de pe teritoriul patriei. Militarismul german trebuie să fie învins! «Dușmanii noștri și aliații noștri să iee la cunoștință, — a spus oratorul, — că Rusia și-a eluat libertatea pentru a zdrobi despotismul și pentru a alunga pe dușman de pe teritoriul nostru, precum și de pe teritoriul aliaților noștri». Intorcându-se spre guvernul provisor, a spus apoi oratorul următoarele: «Toate inimile cinstite ale poporului nostru sunt cu voi, chiar și inimile contrariilor voștri, inimile acelora, cari sunt în contra voastră. Sunteți îndreptățiți să cereți dela popor jertfe mari și să cereți dela noi toți opintiri supraomenești, pe cari și voi le faceți, precum aduceți și jertfe. Să nu stați deci pe loc. Numele vostru va fi apoi binecuvântat cât se va vorbi limbă rusască pe pământ». — De importanță nu

e vorbirea războinică și avântată a democrației *Radicev*, ci faptul, că întreaga dumă a aplaudat-o cu frenezie. Prin urmare, дума întreagă e cu guvernul provizor, și e întreagă și pentru sdröbirea militarismului german. Năcasul e numai acela, că militarismul german nu se va prea lăsa să fie sdröbit!

Popor care moare.

Sub acest jalnic titlu s'a publicat în ziarul olandez *Het Volk* un articol scris de fostul consilier comunal din Belgradul sârbesc, *Ilie Milkici*, acum refugiat în Elveția. Eată cum scrie *Milkici*:

«... Noi sârbii sântem în al șaselea an de război. În 1912 și 1913 ne-am luptat contra turcilor, în 1913 împotriva Bulgariei și Albaniei. În 1914 ni-a declarat război Austro-Ungaria. Germania i s'a alăturat. În 1916 nu s'a terminat războiul, ear în 1917 — ?

Sârbia a îndurat grozave pierderi în cei dintâi doi ani ai războiului. A pierdut mult și prin holeră și tifos. Totuși în 1914 a mobilizat 200.000 de soldați contra Austro-Ungariei. După enorme suferințe, în luptele cu acest dușman, a mai dat altă 100.000 de oameni. La 1915 și 1916 s'au chemat la arme, în cele din urmă, toți cetățenii, fără considerare că sânt capabili sau nu... Din populațiunea întreagă de 4-2 milioane au luat parte la război, prin urmare, cam 600.000 de oameni, 15 la sută, ca soldați. Din aceștia nu mai sânt acum decât 50 de mii.

Unde se găesc cealaltă? Să admitem, că 50 de mii sânt prizonieri; — va să zică s'au prăpădit 500.000 de ostași...

Dar nici soarta populațiunii rămase nu-i mai puțin de compătimit. Când se pornise războiul cu Austro-Ungaria, țara era secată de averi în urma războaielor precedente... Locuitorii dela nord și dela vest s'au refugiat dinaintea invaziunii austro-ungare în interiorul foarte sărac al țării, unde cei mai mulți se adăposteau în peșteri sau sub cerul liber. Situația s'a înrăutățit prin ofenzivele dușmanului. Epidemia de tifos în 1914 a secerat sute de mii. Ș'apoi a venit foametea...

După lupte de cincisprezece luni, și după suferințe de nedescris, a urmat, în Octomvrie 1915, un nou și comun atac al Austro-Ungariei. Germaniei și Bulgariei. Armata, sleită de puteri, a trebuit să se retragă, decimată de un foc omorător, cum nu s'a pomenit în istorie...

Poporul venea pe urmele ei. Moșnegi, femei, copii. Sute de kilometri, fără mâncarea trebuincioasă, fără coperiș, nenumărate suflete s'au nenorocit în prăpăstiile sârbești și albaneze. Acei bieți oameni, cari au izbutit să ajungă la Adriatică, n'au aflat ajutorul sperat dela aliați. Astfel au fost siliți, după o pribegire împreună cu dureri cumplite morale și trușești, să-și facă drumul întors la casele părăsite, care însă acum erau ocupate de dușman. Pierderile necombatanților, în vremea acestui teribil marș, încoace și încolo, se cifrează cu un milion de suflete, a patra parte din întreaga populațiune sârbească...

D'atunci au trecut earăși patrușprezece luni: Sârbia s'a schimbat într'un larg cimiter. Și mortalitatea crește pe zi ce merge...

Și nici o mână nu se ridică, să îndrepte soarta înfiorătoare a unui popor. Dimpotrivă: restul armatei sârbești tot se mai folosește în scopurile războiului, și nici unul dintre aliați nu se gândeste să provadă populația civilă cu alimente, cum s'a întâmplat în Belgia și Franța de nord. Comitetul elvețian pentru ajutorarea sârbilor scrie în raportul său din 1916: «Mijloacele de trai nu s'au putut trimite, de oarece s'au oprit din partea puterilor antantei».

Voiți oare să stărpiți întreg poporul sârbesc?»

Locuri vacante la fundațiuni militare.

Comanda militară din loc ne comunică spre publicare lista ajutoarelor, cari sunt de acordat, parte pe viață, parte odată pentru totdeauna, din diferitele fundațiuni militare, administrate de ministrul de război dela Viena. Astfel sunt de dat:

1. *Șase ajutoare* de câte 250 coroane, din fundațiunea întemeiată prin generalul *Cletus Pichler*, odată pentru totdeauna, gajștilor și soldaților, cari luptând în contra Rusiei în restimpul din 21 Decemvrie 1914 până în 15 Mai 1915 în armata primă, și-au pierdut vederea în serviciu. Dacă nu sunt de aceștia, vor fi considerați și alți gajști și soldați, cari în războiul actual și-au pierdut vederea, ori peste tot au orbit.

2. *Nouă ajutoare* de câte 200 coroane, din fundațiunea contelui *Schallenberg*, pentru locotenenți pensionați dela regimentul 6 de ulani, născuți în Viena (pentru aceștia pe viață); în linia a doua apoi pentru sublocotenenți și capitani pensionați dela regimentul 6 de ulani, născuți în Viena, iar în linia a treia pentru ofițeri superiori pensionați dela regimentul 6 de ulani, născuți în Viena (din cas în cas).

3. *Un ajutor anual* de 800 coroane din fundațiunea lui *August Ekhardt* se dă pe seama unui stegar imp. și reg. născut în Șopron, al cărui tată e căpitan pensionat, ori a fost căpitan când a murit. Ajutorul se dă până la înaintarea la rangul de ofițer.

4. Mai multe ajutoare de câte 360 coroane anual din fundațiunea locotenent-mareșalului campestru *Iosif Walthör de Waldenau*, pe seama stegarilor (cadeților) lipsiți de mijloace, dela regimentele de dragoni, până la înaintarea la rangul de ofițer.

5. Din aceeași fundațiune mai multe ajutoare de câte 400 până la 600 coroane, pentru echiparea stegarilor și cadeților lipsiți de mijloace dela regimentele de dragoni. Se dau numai odată, cu ocaziunea înaintării la rangul de ofițer.

6. Mai multe locuri goale la fundațiunea cavalerului *Ioan de Schloissnig*, pentru copii surdo-muți trecuți de 7 ani (până la terminarea educațiunii) ori copii orbi, fii sau fice de ofițeri lipsiți de mij-

loace, până la rangul de major, sau de funcționari militari, cu salariu care nu trece peste 3.600 coroane.

7. Mai multe ajutoare de câte 400—600 coroane din fundațiunea căpitanului *Banel recte Banelle*, odată pentru totdeauna, se dau pentru procurarea echipamentului stegarilor și cadeților catolici, lipsiți de mijloace, dela regimentele de cavalerie, cu ocaziunea înaintării la rangul de ofițer.

8. Trei ajutoare de câte 33 cor. 24 fil. sunt de dat din fundațiunea *Iulia Brudermann* invalizilor din comuna Hütteldorf, lângă Viena, deveniți incapabili de a câștiga în urma vulnerărilor ori ștrapațelor din război.

9. Treisprezece ajutoare de câte 100 coroane din fundațiunea *Hentzi*, odată pentru totdeauna, pentru invalizi, cari au luptat în anul 1849 în războiul cu Maghiarii, pentru invalizi cari au participat la asediarea Malgherei, pentru invalizi cari au luat parte la războiul din 1859 în contra Italiei, în fine și pentru alți invalizi, soldați deveniți neputincioși în urma împlinirii datorinței lor în fața dușmanului, fără deosebire de religie și naționalitate, ori armă militară.

10. Un ajutor de 200 coroane e de dat din fundațiunea *artișt lor* unui invalid din războiul dela 1859.

11. Un ajutor anual pe viață de 120 coroane din fundațiunea *Crestici* e de dat unui subofițer ori soldat incapabil de muncă, dacă a participat la luptele din anii 1848—49, ori la alte războaie de mai târziu, și aparține vreunui din comunele din cari s'a format batalionul grănițaresc din Titel, eventual primesc ajutorul orfanii sei, ori văduva sa.

12. Două ajutoare de câte 55 coroane se dau din fundațiunea formațiunii sanitare ces. și reg. numărul 8, câte unui soldat invalid, care în actualul război a făcut parte din aceasta formațiune

13. Un ajutor de 400 coroane din fundațiunea contelui *Rhédey senior*, se dă unui soldat devenit invalid în urma vulnerării în luptă cu dușmanul, dacă e din arma artileriei și de naționalitate maghiară. Cel cu familie va fi preferit.

14. Două ajutoare de câte 400 coroane din fundațiunea *Hartl de Minenberg* se dau până la împlinirea anului 20, ori până la căpătuire, fetelor orfane, nobile, de ofițeri din reg. 8 de infanterie, morți ori pensionați ca aparținători la acest regiment. Dacă nu sunt fete de acestea, să dau fetelor orfane de ofițeri, cari au servit la regimentele 3, 54, 81, 93 și 99.

15. Două ajutoare de câte 168 coroane din fundațiunea maiorului *Bielin* se dau odată pentru totdeauna copiilor orfani de ofițeri, ori funcționari militari, cu rang dela căpitan în jos, chiar și dacă s'ar fi căsătorit după trecerea la pensie. Copiii cu defecte corporale sunt preferiți, dacă nu au ajutor dela stat.

16. Trei ajutoare de câte 200 coroane din fundațiunea prim-intendantului *Richard Legnani* se dau văduvelor și orfanilor de funcționari dela intendență.

17. Se dau numai odată ca ajutor, din fundațiunea *Ioan Rochus de Dorfleith*,

două ajutoare de câte 700 cor. fetelor serace de ofițeri, două ajutoare de câte 700 cor. fetelor serace de funcționari ces. reg., două ajutoare de câte 500 cor. fetelor sărace de nemilitari, și două ajutoare de câte 300 cor. fetelor sărace de rând.

18. Un ajutor de 40 cor. e de dat văduvei, sau orfanilor remași în urma unui subofițer dela alimentare, care a făcut servicii în magazinele de alimentare din Praga.

Pentru al 6-lea împrumut de război.

«*Banca generală de asigurare, societate pe acții în Sibiu*», în scopul de a înlesni participarea tuturor asiguraților ei la subscrierea împrumutului al 6-lea de război, le acordă toate favorurile posibile și anume:

1. *Contractează asigurări pe viață pentru împrumutul de război*, fără atestat medical și fără formalități deosebite, astfel, că sumele subscribe revin asiguraților după 15 ani, dacă rămân în viață, respective «*Banca*» predă favorizaților imediat titlul de obligațiuni la caz, că moare asigurații.

2. *Premiile asigurărilor* fie de orice fel, se pot plăti în loc de numărare, cu obligațiuni ale împrumutului de război al 6-lea, resp. cu chitanțele interinale ale subscrierilor la împrumutul al 6-lea de război.

3. *Asigurații «Băncii» pot primi în scopul subscrierii împrumuturilor maxime pe polițele de asigurare*, pe lângă etalon redus.

4. *Toate celelalte favoruri acordate de alte institute financiare* le oferă asiguraților ei și «*Banca generală de asigurare, societate pe acții în Sibiu*», care primește subscrieri atâta la Centrala ei, cât și la agențiile principale.

Din suferințele zilerilor noștri sioieni.

Domnișoara *Victoria Baci*, fiica măiestrului cismar *Ioan Baci* din Sibiu, mi-a povestit următoarea întâmplare, vrednică de a fi cunoscută în cercuri cât mai largi.

Zilerul Alexandru Popidan, rămas văduv cu 4 ani înainte, își susținea viața sa năcăjită și a copilașilor săi minori *Alexandru* și *Paraschiva* din agoniseala zilnică. Pe la mijlocul anului 1915, chemat sub arme, îngrijirea copilașilor a lăsat-o bunicii lor, *bătrânei zilerife Ana Ciotea*.

După un an de luptă pe front, tatăl copilașilor, lovit de un glonț dușman, moare moarte de erou, iar scurt după moartea lui, moare și bunica copilașilor, cari rămân nap goi în cap de iarnă și cerșind pe la ușile vecinilor cu mai bună stare.

Alexandru e de 12 ani și are nenorocirea de a fi orb de un ochiu; *Paraschiva* e de 7 ani, iar ambii piperniciți și cu oglinda suferințelor în privire, în față, în întreagă înfățișarea lor.

Povestea datează din Ianuarie 1917, când gerul și frigul era mai cumplit și când lipsirile de căldură, de mâncare, de îmbrăcăminte, bat mai cu nădejde la ușa omului năcăjit.

Numai factorii aceia, cari susțin pe om sănătos, sunt capabili a-l și restabili din boala sa, și aci întâi vine a se considera: soarele, apoi aerul, lumina, apa etc.

Natura sanat, medicus curat!

Tratamentul copiilor este mai simplu. Îndată ce observați, că copilului îi lipsește ceva, că nu are voie la joc, că e greoi, că îi lipsește apetitul, dați-i o înfășare totală, pachetându-l în lepedea muiată în fiertură de flori de fân, sau și numai în apă curată temperată, cu durată de 1-1½ ore, după vârsta copilului, iar după despachetare i se dă o semibaie cu fricțiuni în apă de 24-25° R., cu durată de 2-3 minute și deja după o singură pachetare și îmbăiere de felul acesta copilul își va veni în ori, își recapătă vioiciunea și pofta de mâncare. La întâia, a doua și a treia pachetare de acest fel, copiii plâng și sunt neliniștiți, dar după 2-3 pachetări copiii se obicinuesc, le place chiar, căci îndată adorm în pachet, și în cazul acesta copiii mai marișori pot fi lăsați în pachet chiar și două ore.

Când corpul copiilor arde, având ei ferbințeli, vin pachetați în cărpe muiate în apă de 20° R., mestecată cu puțin oțet, cam ¼ parte, și dacă ferbințele nu ar scădea după prima pachetare și îmbăiere, atunci urmează la ½ oră altă baie, și tot așa. treptat, după cum slăbește ferbințea se dau și băile mai rar, până când copilul se face de tot bine.

Dar mai bine este, ca în cazuri, când grasează pojarul, vărsatul, șarlahul etc. să nu mai așteptăm până se arată simptomele izbucnirii acestor morburii la copii, ci de cu vreme să începem a-i pacheta,

FOIȘOARA.

Cura naturală.

— Importanța și efectele ei. —

De preotul *N. Todea*.

(Urmare).

4

În special înfășurarea priessnitziană peste mijloc la boalele interne este de o însemnată deosebită și consilierul sanitar *Dr. Schweninger* grăește adevărul când zice, că: *fără a uza și de înfășurarea priessnitziană abia mai poate lecu azi un medic.*

De câteori simțiți, — vă zic eu — ceva indispoziție internă, și nu știți de unde provine, nici nu vă pricepeți la alte aplicări, aplicați atât celor crescuți, cât și copiilor, o înfășurare priessnitziană peste mijloc seara la culcare, lăsându-o pe corp până dimineța, și vă veți convinge și mira de efectul minunat al acestei singure aplicări. Iar când pe lângă aceasta mai știți aplica și altceva, atunci efectul va fi și mai mare.

La înfășurarea priessnitziană se folosește o cârpă lungă, care să înfășoare abdomenul de 2 ori. Lățimea ei variază între 30-35-40 cm. dupăcum este de dezvoltat bolnavul, să nu fie prea groasă, nici prea subțire. Seara la culcare, jumătatea primă a cărpei se moaie în apă de 18-20° R., se stoarce apoi bine, și după aceea se înfășură bolnavul peste mijloc cu partea umedă, peste care urmează îndată partea sbicată a cărpei, apoi se leagă bine cu legătura ca să nu se desfacă. La morburii interne învechite, de ex. la catar cronic de

stomac și de intestine, înfășurarea aceasta se face și de 3-4 ori la zi.

Cu catarul de stomac este împreună și constipația, de care sufer adeseori și oamenii cei mai voinici.

Constipația aceasta o putem combate, mâncând adeseori la cină: lapte acru, lapte covăsit, prune fierte, miere de stup, și când prin aceste mijloace nu putem produce ieșire, ne vom folosi și de irigator. Dar să nu credeți, că singur cu aceste mijloace v'ați putea vindeca fără a face și băi potrivite. Când copiii mici sufer de constipație, li se introduce în mașul șezutului puțin săpun ascuțit, în formă de ghindă, după care efectul urmează îndată.

Un scaun regulat poate fi numit: *barometrul sănătății!* Kuhne zice că: la oamenii mari ne mai putem ajuta foarte bine contra constipației, luând seara după cină într'un pahar de lapte 1-2 lingurițe de nisip fin cernut, care are însușirea de a porni cea mai încăpăținată constipație. Nisipul însă trebuie să fie bine ales și fiert înainte de a uza de el, pentruca să nu conțină ceva ingrediente streine.

Boalele de stomac, urmate de constipație, sunt adeseori urmarea ocupațiilor iritante și sedentare, legate de scaun și de masă, cari boale uneori sunt combinate și cu morburile de nervi, când apoi a le tracta în special, ca exclusiv morburii de stomac, este o mare eroare. Eroarea aceasta o comit adeseori reprezentanții medicinei. De astfel de morburii sufer mai ales: profesorii, advocații, învățătorii și în deosebi oficialii aceia, cari se irită mult și adeseori în oficiul lor.

O reumă se poate vindeca prin oblo-

jeli cu flori de fân, cu apă sărată, cu băi de abur și mai sigur și radical însă cu băile de soare, urmate de băi de apă. *Să știți, că nimica nu are efect așa de puternic la curarea boalelor învechite ca și băile de soare.*

Ele au darul, că disolvă în internul omului, nodurile formate la podagră, la scrofule, ori la alte boale, acele depozite de materii morbide, cari sunt depuse în pânțele ori în altă parte a corpului, ca niște globulele tari, și cari prin nici un procedeu altul nu pot fi date afară, decât prin băi de soare, urmate prin băi de apă.¹

Și e foarte natural, că soarele posedă o astfel de putere, pentrucă ce s'ar alege de noi și de toate vietățile, dacă ne-ar lipsi soarele, căci el dă viață, el vivifică globul pământesc! De aceea se și zice cu privire la locuința mai ales, că: *unde soarele nu lucește, acolo medicul adeseori zăbovește!*

¹ Un amator al curei naturale scrie într'un ziar despre băile de soare următoarele: Băile de aer și de soare sunt cunoscute din timpurile cele mai vechi. Efectul vindecător al luminii solare îl cunoșteau și popoarele cele mai primitive. În evul vechiu Herodot a scris despre băile de soare și despre felul, cum au să fie întrebuințate. Pliniu cel bătrân, învățatul naturalist roman din veacul prim al creștinismului, pomenește în scrierile sale despre soare ca un factor însemnat de tămăduire. Celebrul medic al anticității Hipocrate (sec. al 4-lea n. de Cr.) era un aderent însușit al băilor de soare. În evul mediu s'a pierdut cu totul obiceiul acestor fel de băi. Așa în veacul trecut au început să preocupe iarăși mintea oamenilor. Astăzi băile acestea sunt considerate mai ales ca un mijloc important pentru conservarea sănătății. Orașele Germaniei îndeosebii au instalațiuni de asemenea băi; cele mai cercetate de streini sunt băile vaste și bine organizate din Dresda.

Dșoara Baci mi-a cerut sprigin, mi-a cerut îndrumare, mi-a cerut tot ce se poate, ca copilașii să ajungă în vreun orfelinat, în vreun azil, la vro familie, cu un cuvânt să fac cel puțin aceea ce făcusem pentru cei 4 orfani nenorociți din Jina. Se recere sprigin grabnic, se recere ajutor efectiv, zicea d-șoara Baci, deoarece chiria casei în care locuiau copilașii nu-i plătită de mulțor, lemnele de încălzit, și mâncarea ce să susțină viața acestor ființe, bătute de soarte, lipsesc cu desăvârșire.

Sărac și eu și sâraci cu toții ne-am hotărât, ca d-șoara Baci, deocamdată și până vom găsi mântuire pentru acești orfani, să cerșească, să apeleze pentru ei, în cercul cunoștințelor sale, promițându-i din parte-mi tot spriginul, și altfel neînsemnat, ce îl pot da.

N'a trecut mult și d-șoara Baci, plină de bucurie, mi s'a prezentat cu *considerabila* sumă de cor. 194,70, dăruită de următorii generoși creștini cu durere și îndurare pentru acești nefericiți orfani: Ioan Baci și Ana Popidan câte 20 cor., Teodor Dobo, Ioan Luca și Salomie Popidan, câte 10 cor., Petru Feldiorean 6 cor., Maria Becan, Ilie Popidan, Nicolae Togan, Romul Bucșa. Mihail Sinu, Eugenia Tordășianu, Ilie Vintilă și Elena Gangolea, câte 5 cor., Ioan Gruia, George Ucenic, câte 4 cor., Elena Văcaru, Maria Coman și Maria Imbăruș, câte 3 cor., Romul Boțezan, Moise Munteanu, Paraschiva Vintilă, Eugenia Bucșa, Alexandru Lucian, Ioan Vuican, Ioan Hăra, Ioan Gărbacea, Petru Simțion, Nic. Iosif, Ana Roman, Maria Joandrea, Const. Lazar, Sim. Coman, Nic. Coman, Teodor Cora, Ioan Vulcu, Ion Suci, Maria Limpede, Marta Limpede, Par. Marian, Romul Simu, Eva Imbăruș, Ioan Precup, Zah. Aron, Maria Mărginean și George Miclea câte 2 cor., Par. Dănilă cor. 1,30., Marioara Simțion, Par. Tălmăcean, Nic. Simțion, Ana Muntean, Ioan Imbăruș și Florica Cădea, câte 1 cor., și Maria Bota 40 bani.

După această porneală bună, mi-a zis d-șoara Baci, mi-a succes să plasez copilașii la mătușa lor, la *zileșita de fabrică Elena Ciontea*, care s'a declarat învoită să-i ia în locuința sa, din Neppendorferstrasse 10, să-i țină în curățenie, să le coacă pâine, să le fearbă ce biata poate și să-i dea și la școală. Toate acestea însă Elena Ciontea numai în acel caz le poate îndeplini, dacă bunul Dumnezeu o va înzestra cu sănătate, ca să poată munci la fabrică pentru cele 2 cor. ce i se plătește la zi și dacă inimile generoase i vor sări în ajutor, deoarece cei doi frați ai săi, sodali lăcătuși și cari o mai ajutau până aici, astăzi să găsească și ei pe câmpul de luptă.

Zeloasa și conștientoasă d-șoară Baci, mi-a prezentat și socolaia cheltuelilor coperte din suma ce a adunat, completată cu o sumă însemnată dăruită de cei 2 sodali lăcătuși, frați ai Elenei Ciontea. Iată cheltuelile: In datoria de chirie a locuinței 73 cor., pentru lapte pe 2 luni 24 cor., pentru lemne 62 cor., pentru făină de pâine 16 cor., pentru o ferdelă cucuruz 16 cor., pentru 2 ferdele cartofi 6 cor., pentru slănină de topit cor. 23,60, pentru slănină

cor. 33,60, pentru zahăr 6 cor., pentru săpun cor. 8,40 și pentru petrolu cor. 2,70.

Pentru ajutorarea pe mai departe a acestor copilași nenorociți, se primesc orice fel de daruri, fie în bani, fie în vestimente, alimente și altele; totodată vom înainta o rugăminte venerabilului consistor din Oradea mare spre a sări cu obolul din *fondul orfelinatului*, mai ales că și *casa zileșitei Elena Ciontea se poate numera între micile orfelinate*, ce să alcătuiesc înainte de a lua ființă marele orfelinat proiectat.

Cum înfricoșatul război ce pare a nu mai avea sfârșit, a sporit și până acum și va spori și pe viitor numărul orfanilor războiului, ar fi de dorit să se cunoască nu numai numărul orfanilor, avizați la ajutor, ci și familiile generoase și fără de copii, cari ar fi aplicate a primi în sinul lor pe acești orfani.

Sibiu, 7 Mai n. 1917.

Victor Tordășianu,
exactor arhidiecezan.

Războiul.

Dela frontul răsăritean nu ni se comunică nici un eveniment mai însemnat. In Macedonia focul de artilerie dintre Doiran și Prespa s'a estins acum și asupra frontului dela Struma. La frontul italian de 5 zile decurg lupte mari. Dușmanul atacă cu multă vehemență și cu trupe mereu primenite, dar bravele noastre trupe resping cu energie toate atacurile. In contra înălțimilor dela Plava și Zagora mai ales au fost atacurile foarte înverșunate, dar au fost vehemente și pe alte locuri. Din comunicatele oficiale aflăm, că numai în două locuri au putut italienii să cucerească puțin teren, dar în general au fost respinși cu mari pierderi. In captivitate la noi au ajuns peste 2000 soldați italieni, cu 50 ofițeri.

La frontul dela apus a fost pe unele locuri timpul nefavorabil, și prin urmare și activitatea trupelor aflătoare în luptă mai redusă, dar focul de artilerie a fost viu pe întreaga linie. Infr'un loc trupe germane au intrat în tranșeele franceze, de unde s'au reînțors cu 170 prizonieri, cu arme și muniție. Se crede, că marea ofensivă franceză-engleză, pentru care s'au făcut pregătiri încă din toamna anului trecut, poate fi considerată de terminată. Ziarele antantiste însă scriu, că adevărata ofensivă la frontul dela vest abia acum are să urmeze! Pierderile dușmanilor au fost mari și în zilele trecute la frontul apusean, unde au fost nimicite de germani și multe aeroplane de ale lor.

prea multă, prea gingași și ferți de toate vânturile cum se zice, sunt de regulă și la școală tare greoi, aperseu cu greu, pe când cei crescuți mai puțin domnește, sunt mai vioi, mai de viață, tocmai fiindcă sunt mai sănătoși, fiind crescuți în mod mai natural.

De câte ori veți observa, că copiii în somn sunt neliniștiți și se întorc de pe o parte pe cealaltă, dau din picioare și din mâni, să știți că aveți de a face cu copii bolnăvicioși, pentru că neliniștea aceasta este un simptom de morbo ascuns, și atunci să nu întârziati a-i pacheta și a le da băi regulate.

Iată aici v'am dat, iubiți părinți, unele îndigări mai generale, pentru ca să uzați de ele în cazuri de lipsă, și vă veți convinge de folosul lor.

Iar acum să spun ceva și despre cauzele mai esențiale, în urma cărora se ivesc astăzi atâtea boale, pe cari mulți le cunoaștem, dar prea puțini ținem cont de ele.

In lumea întreagă, unde sunt oameni civilizați, se mănâncă azi prea mult și de regulă se bea mai mult. Am ajuns acolo, încât cu drept cuvânt se poate spune, că oamenii cei mai mulți trăiesc astăzi pentu ca să mănânce, iar nu mănâncă ca să trăiască. Lasă că uneori mai face omul câte un exces, la ceva festivitate bunăoară, dar în general zis, mulți oameni mănâncă și beau de tot prea mult. Mâncarea și beutura cea prea multă sunt apoi pentru corpul omenesc o deosebită greutate.

(Va urma.)

NOUȚĂȚI.

Serbare școlară. In 20 Mai n. 1917, la 11 ore a. m. se va ține în sala festivă dela școala civilă de fete a *Asociațiunii*: serbarea aniversării centenare dela nașterea marelui poet maghiar *Ioan Arany*, în sensul ordinațiunii Ministerului regesc de culte și instrucțiunii publice din 16 Aprilie 1917. Nr. 25.699. — Din prilejul serbării se va deschide o colectă pentru contribuiri benevoles filantropice. Binevoitorii școlaei se invită cu stimă. *Direcțiunea.*

Concediați. Se comunică dela Viena, că *Maiestatea Sa, Impăratul și Regele nostru Carol*, a dispus, să fie concediați cu ziua de 15 Mai n. c. toți membrii parlamentului austriac cari se află în serviciul militar.

Examene. La institutul teologic din Caransebeș se tin examenele de finea anului Luni în 8 Mai v. și Marți în 9 Mai v. totdeauna dela orele 8 până la orele 12 din zi, iar în ziua primă și după amiază, dela orele 3 până la 6 seara.

Căpitanul Topolnik. Locotenentul dela gloate, pe care *Maiestatea Sa, Monarhul*, l-a înaintat la rang de căpitan cu ocaziunea inspectării frontului din Galiția, se numește *Georg Topolnik* E profesor și director de bancă în Tuzle. *Maiestatea Sa* i-a spus următoarele: „Multe am auzit despre Dta. Te-ai purtat brav și foarte vitejește în războiul acesta. Te numesc căpitan al meu.”

Partid nou în România. Ziarul „*Times*” primește informația, că douăzeci de membri ai parlamentului român au căzut de acord să se constituie într'un nou partid politic, partidul muncitorilor, cu program următor: împărțirea moșiilor între țărani, drept electoral pe seama femeilor și drepturi politice pe seama evreilor cari au participat la războiul din 1913 și la cel de acum; apoi continuarea războiului până la zdrobirea militarismului german.

Baile dela Ocna. Cu ziua de 15 Mai s'au deschis pe seama publicului băile de sare dela Ocna, deocamdată însă numai băile reci, făcute în lacuri. Deschiderea băilor calde se va face probabil la 1 Iunie n. c.

Ministerii nouă. Agența Reuter anunță că în Petrograd se înființează trei ministere noi: unul pentru muniții, al doilea al muncitorimii, al treilea pentru ajutorări.

Trenuri la băile dela Ocna. Incepând cu ziua de 15 Mai circulează pe linia Sibiu și Ocna următoarele trenuri: Pleacă din Sibiu la orele: 9 dimineața, 2 d. a. și 5 01 d. a. — Pleacă dela Ocna la orele: 11,56 înainte de amiază, 4,07 d. a. și 8,32 seara. Fiecare tren are vagoane de clasa II. și III. — dar, până la alte dispoziții, numai pentru militari.

Când amenință foametea. Ziarul *Petit Parisien* critică aspru politica economică a guvernului francez și cere să se introducă și în Franța sistema de bilete pentru pâine, carne și lapte, înlocuind ea în statele centrale. Dacă guvernul francez, zice articolul numitului ziar, nu va urmări pilda acestor state, Franța este amenințată de foamete.

Nu i muniție. După știrea dată de *Giornale d'Italia*, munițiunea armatei rusești este earăș pe sfârșite, cum fusese pe timpul marelui retrageri din primăvara anului 1915.

Mișcare antimonarhistă. Se anunță din Toko, că în Japonia se observă o serioasă mișcare împotriva formeii monarhice a statului.

Monete de zinc. Guvernul german a comandat dela diferite ateliere cantități mai mari de zinc pentru a bate monete nouă. Indată ce banii de zinc vor fi gata, va urma scoaterea din circulație a monetelor de argint și nikel.

Pești din România. In săptămâna viitoare se va face la Budapesta un mare transport de pești de Dunăre din România, pentru a reduce prețurile enorme ale cărnurilor.

Numărul prizonierilor de război. Conform datelor publicate de *Oesterreichisch-ungarische Kriegskorrespondenz*, puterile centrale au făcut până în 1 Februar 1917 în cifră rotundă 2.900.000 de prizonieri de război, între cari sunt ofițeri 28 de mii. Din aproape trei milioane de prizonieri, în Austro-Ungaria se găsește peste un milion, ceilalți sânt în Germania, Bulgaria și Turcia. După naționalitate, prizonierii de război sunt: peste 2 milioane ruși, 370 mii francezi, 45 mii englezi, 98.000 italieni, 42.000 belgieni, 79.000

români, 155.000 sârbi, 6000 muntenegreni. Ofițerii prizonieri, după naționalitate, sânt: 14.000 ruși, 6000 francezi, 2000 englezi, 2000 italieni, 700 belgieni, 1500 români, 1000 sârbi, 30 muntenegreni.

† **Nic. Mușă** preot ort.-rom. în Balomir, în vârstă a bea de 36 ani, după 14 ani de preoție și 14 ani de fericită căsătorie și după scurte și grele chinuri, împărțit cu sfințele taine, și-a dat suflatul în mâinile Creatorului, în 11 Mai n. c. Rămășițele sale pământești au fost așezate spre vecinică odihnă în 13 Mai n. la 4 ore p. m. în cimiterul din Balomir. Odihnească în pace!

Sprijin pentru literatori și artiști. Dă-nemarca, micul regat dela nord, are o excelentă întocmire, care îi face multă onoare. Dă-nemarca adevărată ajutoare anuale scriitorilor și artiștilor săi. Ajutoarele, votate pe vremea scumpetei de astăzi, sunt cevaș mai mari decât în anii precedenți. Ministrul danez de culte a dat acum publicității lista scriitorilor împărțiați de ajutoare. Lista, a cărei publicare era poate de prisos, cuprinde numeroase nume, unele cunoscută și în străinătate. Ajutoarele variază între 1000 și 2000 coroane.

Alianța viitoare. Ziarul *Ruscoe Slovo* publică un articol, în care se vorbește despre posibilitatea unei alianțe, după război, între Germania, Rusia și Japonia. Incheindu-se pacea zice gazeta rusească, nu vor fi hotărâtoare simpatiile și antipatiile, ci în deosebi considerațiile curat politice și militare.

Ajutor american. Presa din Washington anunță următoarele: Misiunea franceză a primit asigurarea guvernului american, că în timpul apropiat va trimite în Franța 10.000 oameni pentru căile ferate, 7700 medici, 3000 de ambulanțe și 1000 de locomotive.

Iezuiții și Saxonia. Din Dresda se scrie ziarului *Frankfurter Zeitung*: Ministrul de culte Beck a răspuns la o interpelare în a doua cameră, că guvernul saxon, în înțelegere cu regele, a votat în ședința consiliului federal împotriva desființării legii iezuiților. Astfel §. 56 al constituției saxone, prin care se interzice stabilirea iezuiților în Saxonia, rămâne în vigoare și mai departe.

Nou legat. Neconsolații frați *Jacob Manuil*, notar în Topăreș, *Isabela Manuil* și *Emilia Maniu* n. *Manuil* din Fofeldea cu scop de a eterniza memoria iubiților și neuităților lor părinți, pun temeiul cu 120 cor. la „*Legatul Petru Manuil și soția sa Anisia n. Chirtop pentru ajutorarea copiilor săraci din Fofeldea aplicați la meserii*”. Legatul va spori din daruri benevoles făcute la întâmplări mai însemnate din viață; din răscurm-părare de feliicitări la ziua numelui, la logodae, cununii, botezuri, la pomeni etc. El se va administra asemenea celorlalte legate ale Reuniunii sodalilor români din Sibiu și se va atasa la „*Fondul Episcopului Nicolae Popea pentru masa învățăcelilor meseriași*”. Pentru această jertfă, bineplăcută și oamenilor și lui Dumnezeu, implorând od.hnă lină celor răposați și mângâiere celor îndurerăți, exprimă sincere mulțumite: *Victor Tordășianu*, prezidentul Reuniunii.

La Reuniunea română de înmormântare din Sibiu au fost primiți următorii membri noi cu taxa de 2 cor. pentru înscriere și cu câte 60 bani după cazurile de moarte ce vor urma, și anume: *Iuliana Liuba* n. *Iovescu*, soție de învățător (Lugoș), *Valeria Olariu* v. *Tordășianu*, soție de cassar (Ilia), *Ana Mureșanu* n. *Stefan* văduvă propopeasă, *Ana Lațcu* n. *Cioac*, văduvă preoteasă (Iacobeni), *Ambrosie Tătar*, paroh (Hetur), *Paraschiva Simțion* v. *Funariu*, soție de librar, (Sibiu), *Maria Mezei* n. *Gherghel*, văduvă de muzicant (Alba-Iulia), *Eva Ban* n. *Albu*, soție de curelar și *Constantin Ban*, măestru curelar, totodată proprietar al întreprinderii de pompă funebă (Str. Schmidt Nr. 7). Membri noi se primesc la prezidentul Reuniunii *Victor Tordășianu*, în cancelaria oficiului de cassă consistorial (Str. Măcelarilor 45).

Teatru german. Joi s'a dat comedia nouă în trei acte *Ehe-Urlaub*, astăzi Vineri teatrul e închis, iar mâine Sămbătă se da „*Rund um die Liebe*”, operetă în 3 acte.

Bioscopul Apollo. Reprezentațiunii se dau zilnic la orele 6 și 8¹/₂. In Duminică și sărbători la orele 3¹/₂, 6 și 8¹/₂ seara, în casa societății (Gesellschaftshaus). Programul pentru Joi și Vineri e următorul: „*Regele Tigrilor II*”, cimitură criminală în 4 acte. In rol principal: Robert Warwick. In 19 și 20 Maiu „*Homunkulus I*”.

a-i scălda zilnic, dându-le intern ceai de juniper și de pelin, ori de ismă și chimin. Eu așa am urmat, cu ocazia izbucnirii morbului, și deși toți copiii din sat s'au bolnăvit de vărsat, ai mei au rămas neatinși. In primăvara anului 1910 au murit în comuna noastră mulți copii de scarlatină. De astădată înadins mi-am lăsat copiii în grija sorții, pentru ca să văd ce se va întâmpla cu ei.

Urmarea a fost, că s'au bolnăvit și copiii mei, încât am fost necesitat să-i supun la o cură serioasă. După tratament de 8-10 zile i-am redat iarăși libertății, fără nici o urmare periculoasă.

Dieta mai pe sus de toate trebuie luată în ajutor și la tratarea copiilor. Apoi lăsați copiii să umble desculți pe afară și prin apă, cât timp nu e prea frig, nu-i îndopați cu mâncare prea multă nicicând, nu le dați nici un fel de beutură spirtoasă, dar nici cafea de boane, căci devin nervoși (în schimb însă le puteți da cafea de orz, de ghindă și de soia, care este potrivită pentru copii), nu-i lăsați să guste prea multe zaharicale, și dați-le din când în când zahăr contra limbricilor.

Cine dorește să aibă copii sănătoși, frumoși, curați, să-i pacheteze cel puțin odată la săptămână, în lepedea muiată în fiertură de flori de fân, sau în apă mestecată cu puțin oțet, să-i scalde de 2 ori la săptămână în apă de 22-24° R, să-i lase să umble desculți pe afară până nu e prea frig, iar prin casă pot umbla desculți și când e mai rece, și din copii astfel tratați vor deveni oameni sănătoși, robuști și harnici de viață.

Copiii moleșiți, încopați cu mâncare

„ZLĂGNEANA“, instituit de credit și economii, societate pe acții în Zlagna.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii «Zlăgnea», societate pe acții în Zlagna, se convoacă la a

XIX-a adunare generală ordinară,

pe 26 Maiu, eventual 2 Iunie st. n. a. c. la 9 ore a. m., în localul institutului cu următorul

Program:

1. Deschiderea și constituirea adunării generale, dispozițiuni pentru verificarea procesului verbal.
2. Raportul direcțiunii, bilanțul anual și raportul comitetului de supraveghiere.
3. Statorirea bilanțului, fixarea dividendei, distribuirea profitului și votarea absolutorului.
4. Alegerea alor doi membri în direcțiune cu mandat pe 5 ani și alor 6 membri în comitetul de supraveghiere cu mandat pe 3 ani.
5. Fixarea marcelor de prezență pe anul 1917.
6. Propuneri întrate conform statutelor § 20.

Domnii acționari, cari doresc a lua parte la această adunare generală, sunt rugați să-și depună pe lângă revers cel puțin 3 zile înainte de adunarea generală la cassa institutului sau la vre-unul din institutele financiare membru la «Solidaritatea» acțiile scrise pe numele lor, respective pe numele acelor, pe cari îi reprezintă, precum și documentele de plenipotență.

Zlagna, la 19 Aprilie 1917.

1—1 (66) Direcțiunea.

Contul Bilanț la 31 Decembrie 1916.

Activa—Vayon.	Merlegsămla 1916. évi decembrie hó 31-én.	Pasiva—Teher.	
Cassa — Pénztár	12,772.77	Capital social — Társasági alaptőke	100,000.00
Cambii — Váltók	183,906.60	Fond de rezervă — Tartalékalap	64,029.71
Impr. hipotecare — Jelz. kölcsönök	40,153.37	Fondul cultural — Közművelődési alap	874.67
Depuneri proprii — Saját betétek	81,512.75	Depozite spre fructificare — Betétek	302,189.22
Efecte — Értékpapírok	67,366.00	Impr. hipot. ced. — Engedményezett jelz. kölcsönök	2,640.00
Debitori în cont-curent — Adósok a folyósámlán	37,558.37	Dividendá neridicátá — Fel nem vett osztalék	967.50
Casa institutului și alte realități — Intézetű ház és más ingatlanok	50,033.02	Interese transitoare — Átmeneti kam.	1,091.53
Mobiliar după amortizare — Felszerelés a törlesztés után	1,890.00	Diverse conturi creditoare — Külömbőző hitelező számlák	5,170.82
Posíjii transitoare — Átmeneti tételek	16,041.35	Profit curat — Tiszta nyereség	14,270.82
	491,234.23		491,234.23

Contul Profit și Perdere.

Eșite—Kiadások.	Nyereség- és Veszteség számla.	Venite—Bevételek.	
Interese: — Kamatok:		Interese: — Kamatok:	
pentru dep. spre fructif. — betétek után	16,508.79	dela cambii escontate	
pentru fondul de rezervă — Tartalékalap után	2,443.48	a leszámitolt váltóktól	26,390.45
Contribuțiune: — Adók:		dela impr. hipot. — jelzálog kölcsönöktől	6,244.84
Directă și comunală — Egyenes és községi	4,033.21	dela depuneri proprii — saját betétektől	2,228.56
10% după int. de depoz. — 10% a betét kamata után	1,650.88	dela debitori în cont-curent — folyós. adósoktól	3,019.97
Spese: — Költségek:		dela efecte — Értékpapíroktól	3,797.00
Salare — Fizetések	6,113.28	Profit la cer. — Nyereség a gabonától	4,233.72
Marce de prezență — Jelenléti jegyek	540.00	Chiria casei instit. — Intézeti házbér	2,470.00
Chirie — Házbér	540.00		
Impr., registre și div. — Nyomtv. könyvek és kü-lömbőzők	2,012.30		
Amortizare de mobiliar — Törlesztés a felszerelésből	210.00		
Competință de timbru — Bélyegiltetek	61.78		
Profit curat — Tiszta nyereség	14,270.82		
	48,384.54		48,384.54

Zlagna, din ședința direcțiunii ținută la 19 April 1917. — Zalatna, az igazgatóság-nak 1917. április hó 19 én tartott üléséből.

Iuliu V. Albini m. p.,
director executiv subst. — vezérigazgató helyettes.

Elena Damian m. p.,
contabil — könyvelő.

DIRECȚIUNEA: — AZ IGAZGATÓSÁG:

Al. Băeșan m. p., Iuliu V. Albini m. p. Ioan Lucăcel m. p. I. Urșă m. p.
vice-prez. — elnök h. N. Todea m. p. Dr. Ioan Recea m. p.

S'a revăzut și aflat în consonanță cu cărțile duse în deplină ordine. — Felülvizsgáltott és a teljes rendben vezetett könyvekkel összhangzónak találtatott.

Zlagna, la 19 Aprilie 1917. — Zalatna, 1917. évi április hó 19-én.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIARE: — A FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG:

Ioan Vătășan m. p., Ioan Cizmaș m. p. Ioan Cristea m. p.
prezident — elnök.

Redactor responsabil Teodor V. Păcățian,

„LUCEAFĂRUL“,

cassă de economii, societate pe acții
în Poplaca.

takarékpénztár, részvénytársaság
Poplákán.

Convocare.

Domnii acționari ai cassei de economii «Luceafărul», societate pe acții în Poplaca (Poplăka) se convoacă prin aceasta la a

V-a adunare generală ordinară

pe Duminecă 27 Maiu 1917, la orele 3 p. m., în localul băncii cu următorul

Program:

1. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere.
2. Aprobarea bilanțului pe 1916 și darea absolutorului direcțiunii și comitetului de supraveghiere.
3. Distribuirea profitului curat.
4. Fixarea marcelor de prezență.

Notă: Acei domni acționari, cari voesc a participa cu vot la adunarea generală, sunt poțiți a și depune înainte de adunare «Certificatele» de acții, scrise pe numele lor, respective pe numele acelor pe cari îi reprezintă, precum și documentele de plenipotență la cassa institutului în Poplaca, Poplaca, la 6 Maiu 1917.

1—1 (67) Direcțiunea.

Contul Bilanț la 31 Decembrie 1916.

Activa—Vayon.	Mérlegsămla 1916. évi decembrie hó 31-én.	Pasiva—Teher.	
Cassa în număr — Pénztárkészlet	4,476.88	Capital societar — Részvénytőke	20,000.00
Cambii — Váltók	17,303.00	Fond de rezervă — Tartalékalap	2,388.90
Credite hipotecare — Jelz. kölcsönök	22,068.00	Fond cultural — Közművelődési alap	81.47
Imprum. pe oblig. — Kötvénykölcsönök	4,745.05	Depuneri spre fructificare — Takarékbet.	40,050.96
Efecte — Értékpapírok	2,404.50	Dividendá nerid. — Fel nem vett osztalék	264.00
Depuneri proprii — Saját betétek	5,730.70	Interese anticipative — Átmeneti kam.	50.50
Debitori — Hitelezők	7,200.00	Profit curat — Tiszta nyereség	1,881.40
Mobiliar — Felszerelés	304.00		
După amortizare — Leírás után	31.00		
Interese restante — Hátralékos kamatok	516.10		
	64,717.23		64,717.23

Contul Profit și Perdere.

Eșite—Kiadások.	Nyereség- es Veszteség számla.	Intrate—Bevételek.	
Interese după depuneri — Betéti kamatok	2,194.61	Interese de cambii — Váltó kamata	1,125.01
Interese la fondul de rezervă — Kamata tartalékalap után	113.79	Interese hipotecare — Jelzálogos kamatok	1,270.45
Dare directă — Egyenes adó	195.00	Interese după obligațiuni — Kötvénykölcsön kamata	513.36
10% dare după interesele de depuneri	219.45	Venite din vânzarea realităților — Jövedelem ingatlanok eladásából	92.50
10% betét kamata adó	350.00	Interese după depuneri proprii — Saját betéti kamata	896.69
Spese — Költségek	46.30	Interese după efecte — Értékpapír kamata	87.50
Amortizare din mobiliar — Leírás a felszerelésből	31.00	Provizioni — Jutalék	490.29
Marce de prezență — Jelenléti díjak	48.00	Competință de scris — Írási illeték	603.81
Profit curat — Tiszta nyereség	1,881.40		
	5,079.61		5,079.61

Poplaca, la 31 Decembrie 1916. — Poplăka, 1916 decembrie hó 31-én.

DIRECȚIUNEA: — AZ IGAZGATÓSÁG:

Gheorghe Comșa m. p., Nicolae Comaniciu m. p. Oprea Surdu m. p.
prezident — elnök.

Petru Avram m. p. Radu Neag m. p. Iacob Cătoiu m. p.

S'a censurat și aflat în consonanță cu cărțile purtate în ordine. — Felülvizsgáltott és a rendben vezetett könyvekkel egybehangzónak találtatott.

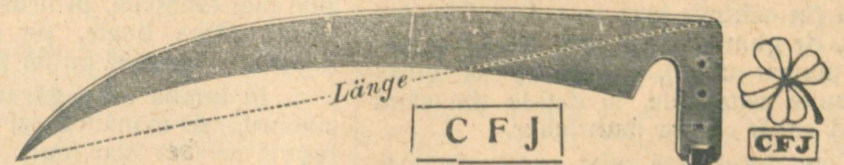
Poplaca, la 6 Mai 1917. — Poplăka, 1917. évi május hó 6-án.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIARE: — A FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG:

Vasile Conțiu m. p. Dumitru George m. p. Petru Conțiu m. p.

Carol F. Jickeli, Sibiu și Alba-Iulia.

Semnul pentru Coase: Lungimea 70, 75, 80, 85, 90 cm. Semnul pentru
: : coase : : 1 bucată K 4-80 4-80 4-80 5-20 5-20 : : ciocane : :

Pentru fiecare bucată garantez. Adecă schimb orice coasă provăzută cu semnul [C.F.J.] care nu ar corozunde, chiar și atunci când ea a fost bătută și întrebuințată. Economilor le pot recomanda cu cea mai mare încredere coasa aceasta. În decursul anilor s'a sporit foarte mult numărul coaselor vândute. La cumpărare de 10 bucăți se dă o bucată pe deasupra! 3—6 (61)